

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben kézbe hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Húsvét utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 12.

Vita után.

(—a.) Negyven esztendő óta nem volt nevezetesebb felirati vitája a magyar országgyűlésnek, mint a mostani. Normális körülmények között is nagy jelentősége van a felirati vitának, mert egy-egy országgyűlési ciklusnak a programját adja a felirat. De az már jórészt ismeretes a királyi trónbeszédből és a kormányok egyéb nyilatkozataiból. Most azonban olyan válságban él a nemzet, a milyenben nem volt az ország negyven esztendő óta.

A többségi pártok felirata kidomborította az ő programjukat s megjelölte az utat, melyen a válság megoldható. A lezajlott vita pedig kifejezésre juttatta a koalíciós pártok és a disszidensek összetartásának szilárd, sőt szétbonthatatlan voltát.

A szabadelvű párti szónokok minden eszközt megpróbáltak, hogy szétrobbantsák a koalíciót. Egyik a latifundiumok parcellázását, másik a nemzetiségi kérdést, harmadik a népnevelési és közoktatási reformot, negyedik a kényes katonai és gazdasági kérdést, ötödik az 1848. XX. t.-cz. végrehajtását, hatodik a választási jog kiterjesztését, hetedik a horvát vezénnyelvet vetette oda robbantó szernek; — nem használt sem ez, sem az, fel sem robbant, még csak nem is igen

füstölt. A koalíció szilárdsága kiállotta a próbát.

A felirati javaslatot nagy többséggel fogadta el a képviselőház. daczára, hogy a nemzetiségek külön javaslatot nyújtottak be és daczára, hogy a szászokon kívül a horvátok is együtt szavaztak a szabadelvűpárttal.

Ma már csak arról a módról tanácskoztak az országgyűlésben, hogy miként juttassák a feliratot az apostoli király színe elé.

Nem küldenek külön deputációt, sem az elnökségre nem bízták annak átnyújtását, hanem az előző szokáshoz híven a kormány elnöknek tették ezt kötelességévé.

Ennek a kötelességnek — bár nem valami örvendező szívvél — eleget is tesz a miniszterelnök, kinek valószínűleg ez lesz az utolsó hivatalos funkciója.

Tisza István gróf — mint egyik felhivatalos szócsöve mondja — megfogja értetni a koronával, hogy a feliratban foglalt kormányzati programmal szemben a koronának kötelessége állást foglalni, de azért az állásfoglalásért az ügyek ideiglenes vezetésével megbízott kormány már nem vállalhatja a felelősséget.

Hir szerint a Tisza-kormányzatnak visszavonulási szándéka a felirat elfogadása után annyira végleges és megmásíthatatlan, hogy ezek után ideiglenesen sem marad meg az ügyek élén.

Miután pedig újabb ideiglenes kormány alakítására nem akad vállalkozó, nincs más út a korona előtt, mint ismét érintkezésbe lépni a többséggel.

Hogy a többségi pártok nem hajlíthatatlanok mindenben, annak bizonyossága a feliratnak szerencsés és tapintatos vagy mondjuk diplomatikus fogalmazása, mely a két legkényesebb kérdésnél némi latitudót enged meg.

Erre mutat továbbá az a körülmény is, hogy a vita folyamán észrevétel nélkül, sőt helyesléssel hallgatták a koalíciós pártok tagjai Bánffy beszédét, a melyben a többségi pártok kardinális katonai program pontja gyanánt nem a magyar vezénnyelvi nyelvet, hanem az összes magyarországi ezredeknél behozandó magyar ezrednyelvet emlegette.

Ezen az alapon — hozzáértve a zászlók és jelvények rendezését, talán sikerülni fog a megegyezés, annyival is inkább, mert a külön vámterületre vonatkozólag Károlyi Sándor és Apponyi Albert grófok is hangsúlyozták a kellő előkészület szükséges voltát.

Ez a remény ez ideig a legbecsesebb eredménye a lezajlott felirati vitának.

Néhány óra múlva átnyújtja Tisza a királynak a lepecsételt feliratot, melyhez oda van pecsételve az ország éledő reménysége.

Vajha mielőbb valóra válnék ez.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A férfi-szív.

Az elmaradhatatlan névtelen-levél, a családi ragédiák rendes intrikusa, értesítette a férjet arról, amit mindenki tudott. De ő képtelennek érezte magát arra, hogy a feleségét megfigyeje, vagy más által megfigyeltesse. Erős, határozott lelkébe azonban belopódzott a gyanu s a boldogtalanság. A felesége valahányszor hazulról etávozott, mindig magával vitte gyermekét; de csaknem minden alkalommal megesett, hogy a leánykát a nagymamához adta egy-két órára őrizetül. — Aztán a jó ég tudja, miféle dolgainak elvégzése után, elment a gyermekért s azzal együtt érkezett haza, rendesen némi késéssel. A háztartás nem látzott emiatt szenvedni; a rend és tisztaság kifogástalan volt.

— Ha csakugyan megcsal, gondolta magában a férj, úgy ez csakis abban az időben lehet, amikor Emmy az anyósomnál van. De hát elegendő ez a rövid idő arra, hogy egy asszony hűségévé váljék?

Hivatala bevégeztével rendesen nagyobb sétára szokott indulni a városba, hogy az emberektől nyüzsgő utcák, — a szabad levegő felrészítse a munkában elernyed hangulatát.

Amint egy délután valamilyen sűrűn lakott városrész nagyterén áthaladt, meglátta a feleségét egy fiatal ember társaságában, padon ülve — a fiatalember gyöngéden simogatta a nő kezét, amely az övébe szorult. Az első pillanatban minden vére a fejébe szökött; hanem a józanság fékezte a fölháborodását s minthogy félt hirtelen haragjának hatásától, elfordította a tekintetét a bűnös párról és sietve távozott a térről. A léptei azonban kis idő múlva ismét visszavitték az előbbi helyre. A felesége és az a másik a szerelmesek nyílt tekintetével néztek egymás szemébe — boldogan, önfeledten.

Egyszerre előttük állott a férj: sápadtan, összeszorult fogakkal. Egyetlen szó sem hangzott el. Ami következett, csak pillanatok műve volt. A fiatalembert galléron kapta s olyant csapott az arcába, hogy az eltántorodott. Aztán intett a feleségének. Az asszony elázatosan követte őt. Egymás mellett, szólanul vonultak

el. — Négy napig egyetlen szót, egyetlen tekintetet sem intézett a feleségéhez.

Az asszony a tettetés csodálatos erejéve kezdett régebbi rendes életmódjába. A hangját sem lehetett hallani a házban. A háztartás sohasem volt oly tökéletes, mint most.

Az ötödik napon így szólt hozzá a férj: — Most már lecsillapodtam és harag nélkül beszélhetek... Azt a fiatalembert, nemde, szereted? Ne tagadd; fölösleges volna. Menj hát békében hozzá. A gyermekünket magamnak tartom meg. Ez legyen az elégtétel számomra...

Az asszony kétségbeesetten kiáltott: — Nem igaz! Hiszen ha a szerettem volna, őt követtem volna, nem téged.

A férj vállat vont és halkán tovább beszélt:

— Lásd, ez az asszonyok legnagyobb szerencsétlensége. Egyik sem képes arra, hogy nyílt vallomást tegyen. Nekem azonban hasztalan esküdzöl. Mindig a szemem előtt lesz a látvány, amint az a fiatalember gyöngéden a kezemet simogatta és te boldogan, észre sem véve a jöttemet, emeltem az ő szemébe a tekin-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — **Női costumok,** valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Belépés a néppártba.

Gróf Majláth Géza pártonkívüli orsz. képviselő pénteken belép a néppárt kötelékébe.

A gazdaszövetség és az önálló vámterület.

A Gazdák Országos Szövetsége elhatározta, hogy a jövő hó első felében Darányi Ignác elnöklete alatt ankettet hív egybe, melynek feladata lesz az önálló vámterület kérdésében állást foglalni. Magyar gazda körökben nagy várakozással tekintenek az összeülő anket elé.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 12.

Justh Gyula elnök ma újra felolvastatta a feliratot, ezután ünnepélyes hangon szólott:

— Most következik az okirat lepecsételése.

Az elnöki emelvényen meggyújtottak egy gyertyát, sustorgott a pecsétviasz, ezután rányomta a Ház hatalmas pecsétjét, Szakács Zoltán jegyző áhítatos buzgalommal asszisztált.

— A lepecsételés megtörténvén — folytatja az elnök — indítványozom, hogy a feliratot a képviselőház a miniszterelnök útján hódolattal juttassa ő Felsége kezébe. (Helyeslés.) Kimondom ezt határozatilag.

A nagypecsétes felirat tehát elindult útjára, a magyar királyhoz.

A Ház pedig áttért a szakbizottságok választására.

Monoton hangon pergette Zboray Miklós a képviselők neveit, mialatt terefere, zsongás-bongás töltötte meg a Házat. Élénk feltűnést keltett, hogy Tisza István átment Kossuth Ferenczhez és Justh Gyulához, aki az elnöklést átadta Rakovszky Istvánnak. A miniszterelnök igen jó kedvű volt, vidáman beszélgetett a győztesekkel, valami jó hírt mondhatott. De Kaas Ivor báró gyanakvólag mondá:

— Timeo Danaos . . .

tetedet . . . Ezt a képet sohsem töröld ki az emlékezetemből.

Az asszony daczosan felegyenesedett.

— Ezek után nincs egyéb mondani valóm csak az, hogy az anyámhoz költözöm.

— Menj; élvezd a szabadságodat. Magad akarod, hát menj. Én mindent tudtam, mielőtt megcsiptelek.

Az asszony sirt, kiáltozott; még mindig remélte, hogy visszalódhatja a férjét. Most már őszintén szerette őt. A másik iránt, aki meg sem tudta védelmezni, immár csak megvetést érzett.

A férfi azonban tagadólag intett.

— Ha büntelen volnál, akkor sem tudnék benned hinni.

Az asszony érezte, hogy a játszmát teljesen elvesztette. Csöndes megadással fogadta tehát az ítéletet; a lelke mélyén azonban most már gyűlölte a férjét.

— Holnap elhagyom a házat, mondta.

A lakásban, amelyben a rend a költözködés miatt teljesen felfordult hallgatagon megszóztok a közös tulajdonon.

A ház előtt kocsi állott meg.

A küszöb előtt még a kis Emmyt szólította az asszony:

— Csókold meg a mama homlokát, gyermekem!

Aztán a férjéhez fordult:

— Most, utoljára, megölelhetsz még. Ahol

Hire futott különben, hogy a bizottságok megalakulása érdekes változásokat hoz létre. A pénzügyi bizottság elnöke Kossuth Ferencz lesz (azelőtt Falk Miksa), a honvédelmi bizottság elnöke Thaly Kálmán lesz (ezelőtt Podmaniczky Frigyes), előadója pedig Bakonyi Samu (ezelőtt Münnich Aurél), tehát két debreczeni képviselő; a földművelésügyi bizottság elnöke Károlyi Sándor gr., a közgazdasági bizottságé Apponyi Albert gr. lesz, a közigazgatásé Gullner Gyula, az igazságügyi bizottság elnöke Polonyi Géza (ezelőtt Hódossy Imre). A kérvényi bizottság elnöke Barabás Béla lesz, a közoktatásügyi bizottság elnöke Sággy Gyula lesz. A munkásügyi bizottság elnöke Esterházy Mihály gr. s a vizügyi bizottság elnöke Hentaller Lajos lesz.

A titkos szavazás eredménye szerint a Ház bizottságai így alakultak meg:

Földművelésügyi bizottság: (27 tag.) Balogh Mihály, gróf Batthyány Zsigmond, Chernel Gyula, Csányi Sándor, Farkas Ábrahám, Farkas József, Förster Ottó, Gyárfás Endre, Justh Ferencz, gróf Károlyi Sándor, Kiss Pál, Laehne Hugó, Lónyai Géza, Marjay Péter, Miksa Imre, Molnár Ákos, Nedeczky János, Osztroluczky Miklós, Papp Elek, Putnoky Mór, Ragályi Béla, Rauchauer Nándor, Rigó Ferencz, Szilassy Zoltán, Szluha István, Uray Imre, Világhy Gyula.

Függő államadóságokat ellenőrző-bizottság: (6 tag.) Rendes tagok: Blaskovich Sándor, Buzáth Ferencz, Kállay Lipót, Lukács Gyula. Póttagok: Miletics Ciril, Szakács Zoltán.

Igazságügyi bizottság: (29 tag.) Bakonyi Samu, Bernáth Béla, Bittó Dénes, Bizony Ákos, Darányi Ferencz, Dömötör Mihály, Endrey Gyula, Eötvös Károly, Ferenczy Géza, Günther Antal, Caviár Dániel, Holló Lajos, Horváth Gyula, Issekutz Győző, Jankovics Marcell, Kapotsffy Jenő, Kelles István, Lányi Bertalan, Molecz Dani, Nagy Sándor, Polonyi Géza, Sággy Gyula, Schmidt Károly, Simonyi-Semadam Sándor, Szivák Imre, Szmeccsányi Jenő, Tomasiacs Miklós, Vancsó Gyula, Visontai Soma.

Kérvényi-bizottság: (21 tag.) Artim Mihály, Barabás Béla, Bene István, gróf Benyovszky Móricz, Boda Vilmos, Botka Béla, Bruckner Vilmos, gróf Hadik Béla, Horváth Gyula, Kállay Ubul, Lator Sándor, Morzsányi Károly, Nedeljkovics Tivadar, Pap Zoltán, Rajk Aladár, Révai Mór, Szluha János, gróf Teleki Pál, Trubinyi János, Várady Imre, Varga Károly.

Közgazdasági bizottság: (31 tag.) Gróf Andrassy Tivadar, gróf Apponyi Albert, Baross János, Barta Ödön, gróf Batthyány Tivadar, gróf Bethlen István, Brázay Zoltán, Darányi Ignác, Dedovics György, Eitner Zsigmond, Gieswein Sándor, gróf Hadik János, báró Kaas Ivor, Kabos Ferencz, Kelemen Samu, Kossuth Ferencz, Krasznay Ferencz, Lázár Pál, Mezőssy Béla, Nagy Emil, Nagy Ferencz, Neiszidler Károly, Nyáry Béla, Pisztoróy Mór, Rösenberg Gyula, Sándor Pál, Szabó Kálmán, Szemere Huba, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy Vladimír, gróf Zselénszky Róbert.

Közigazgatási bizottság: (29 tag.) Babó Mihály, Baross Jusztin, Benedek János, Boncza Miklós, Buzáth Ferencz, Gullner Gyula, Gyapay Pál, gróf Hadik Béla, Hammesberg László, Haydin Imre, Hellebronth Géza, Hencz Károly, Horváth József, Kálmán Rudolf, Kende Péter, Kovács Ernő, Kun Árpád, Kuszka István, Meskó László, Molnár Albert, Náray Lajos, Nyegre László, Patyánszky Elek, Szakács Zoltán, Szász Zsombor, báró Szentkereszty György, Szontágh Andor, Thaly László, Zakariás János.

Közlekedésügyi bizottság: (26 tag.) Dániel László, gróf Esterházy Mihály, Fernbach Károly, Holczler János, Jeszenszky Ferencz, Kacsokics Géza, gróf Károlyi Mihály, Kovács Gyula, Kovács Pál, Kovacsécs István, Kubinyi Márton, Lutz Károly, Melczer Vilmos, Molnár Jenő, Mukits Simon, Nessay Pál, Pogány Lajos, Polczner Jenő, Sümegi Vilmos, Sturman György, Szentiványi Gyula, Török Bertalan, Tribunyi János, Várady Károly, Zanella Richárd, Zsám-bokréthy Emil.

A politikai válság.

Tegnap óta a válság némileg változott. Első sorban végeztek a felirattal és ezt az eddigi feltevés ellenére nem a Ház elnöksége, hanem az ideiglenes kormányelnök fogja a király elé terjeszteni. A felirat a helyzetben nem fog hirtelen változtatni. Noha a felirat hamarosan ott lesz a király asztalán; a király a feliratra mindaddig nem fog válaszolni, míg az új kormány kinevezése iránt elhatározásra nem jut. Hogy meglesz-e a király elhatározása a képviselőház rövid szünete alatt, az csak a jövő titka. Lehetséges, hogy a király mégis csak *lejön Budapestre* s igyekszik rendet csinálni. Biztos értesülés szerint e hó 18-án nagy katonai szemle lesz a vérmezőn és eddig ugy

megesókölsz, ott megtalálhatod a gyermekünk ajkait.

És néhány pillanatig forró könyek közt tartották egymást átkarolva.

Egy hét múlt el.

Az asszony nem az anyjához költözött.

És férfi szívének minden melegevel a kis Emmyt vette körül s nem sokára azt kezdte érezni, hogy az apai szeretet minden egyéb érzést pótolni képes.

A tizenkettedik napon levelet hozott számára a posta: Rövid levél volt; a felesége írta. Csak arról értesítette, hogy állást talált és dolgozik. A lakása címét is tudatta vele — buto-
tozott szoba ötödik emeleten, ahol senkit sem fogad. Tízser is elolvasta a levélnek ezt a utolsó sorát: »ahol senkit sem fogad.« Melegség lopódzott a szívébe és a szeméből megeredt a könny, pedig azt határozta, hogy erős lesz.

Ettől fogva minden vasárnap érkezett levél a feleségétől. Ezen a napon a férj maga kísérte el a kis Emmyt a nagymamához. Nehogy azonban ott találkozzanak egymással, Adrienne úgy intézte, hogy csak akkor érkezett, amikor a férje már eltávozott; ő pedig csak késő este ment ismét oda a gyermekért.

Csaknem két évig éltek így, anélkül, hogy egymást látták volna s mégis állandó közelségben egymáshoz a gyermek révén.

A rendes levél egy napon elmaradt. A férj megtudta, hogy a felesége beteg. Felsietett az öt emeleten és kopogtatott az ajtón. Sápadian, párnái közé temetkezve feküdt az asszony a magányos szobában. Azt sem tudta, mit mondjon a belépőnek; olyan zavarodott volt, mint ismeretségük legelső napjaiban. A férje egy óra hosszat maradt nála, aztán homlokon csókolta őt, így szolt hozzá távozóban:

— Majd gyakrabban eljövök, ha megengeded . . .

Ahányszor jött, mindig virágokat hozott. De észrevette, hogy az elhervadt virágokat, mint a boldogságának elszállott illatát, gondosan elzárta a szekrényébe, nehogy egyetlen szírom elveszzen a drága virágokból. És lassankint visszaköltözött a szerelem, tisztán, szűziesen, az öreg gyermekek szerelme. A férj kínálta meg őt azzal, hogy régi életmódját ismét elfoglalja. S egy reggel elment és visszavezette a lakásába. Egymást átkarolva, forró könyek közt állottak meg a küszöbön, amely ismét közössé lett.

A lakás még a régi volt.

— Oh, itt minden olyan — mondta — mint amikor először jöttem hozzád látogatóba a legénylakásodra!

— Természetesen — felelte a férj — hiszen csak a mai napon lettél igazán a feleségem.

adták ki a parancsot a csapatoknak, hogy *ezen a szemlén a király is jelen lesz.* Ezt persze meg is lehet addig még változtatni. Tisza holnapi bécsi útja el fogja dönteni, hogy a király tényleg itt lesz-e 18-ika előtt vagy sem.

A tegnapiakkal szemben ma megint azt beszélnek, hogy a válság megoldásáig Tiszák maradnak. A tegnapi említett verzió még mindig előtérben van, t. i. kísérlet lesz *Buriánnal* mint királyi megbízottal és azalatt Tiszák maradnak. Ezt az újabb kísérletet azonban csak 8—10 napra tervezik és úgy mondják, hogy legalább Tiszák sorsa még ebben a hónapban eldőlt. Az új homo regius első sorban a szövetség ellenzékkel, különösen *Andrássy* Gyulával tárgyalna a kormány átvétele iránt, feladata másokat puhítani és nem önmaga számára talajt teremteni; mintegy olyan szerepet szántak neki, minő Szögyény-Marich László volt, mert másra, a felajánlott miniszterelnökségre nem akar vállalkozni. Mondják azonban azt is, hogy arra az esetre, ha Burián nem tudná megpuhítani a szövetség pártokat, a király őt egyszerűen kirendelné az ideiglenes miniszterelnökségre.

A szabadalvüparti lapok azt hirdetik, hogy a párt csak alkotmányos megoldáshoz járulna és nem állana semmitéle újabb ideiglenes vagy hivatalnokminiszterium mögé.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

A csütörtöki viárnak nyoma sem volt már tegnap a folytatolagos közgyűlésen.

A városatyák nagyon gyér számmal jelentek meg s ezek jó része is a tanácskozás folyamán eltávozott.

Csupán két tárgynál volt hosszabb vita. A villamos telep részére szükséges futódaru beszerzésénél és az uszoda engedélyezésének a kérdésénél.

A többi ügyeket gyorsan tárgyalták le s este 7 óra felé szerencsésen be is fejezték ezt az emlékezetes közgyűlést.

A tanácskozás lefolyása a következő volt: *Rimler* Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Bozóky Béla, dr. Döri Ferencz, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, dr. Pácz Sándor, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, dr. Berkovits Ferencz, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, dr. Kecskeméti Lipót, dr. Radó Ignác, Schwartz Izidor, Sulyok István, Széles Lajos, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Löwenstein Zsigmond, dr. Tóth Ferencz, Aufrecht Mór, dr. Kurländer Ede, dr. Mihelji Lajos, Miskolczy Barnabás, Moskovits Farkas, Munk Jakab, Müller Salamon, Rendes Vilmos, Steiner M. Albert, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Tóth Márton, Ragány János.

Első sorban a csütörtöki gyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették. A hevesmegyei feliratról szóló jegyzőkönyvnél felszólalt *Széles* Lajos. Hibásnak találja a jegyzőkönyvet, mert nincs benne, hogy a tanács tagjai a saját javaslatuk ellen szavaztak. A jegyzőkönyvet nem veszi tudomásul.

Dr. *Hoványi* Géza kifejti, hogy más a tanács, más a tisztviselő a szavazásnál. Hogy a tisztviselők a javaslat ellen szavaztak, ez nem kifogásolható.

A jegyzőkönyvet tudomásul vették.

Ezután a hátralevő ügyek tárgyalására tértek át.

A futódaru.

A tanács előterjesztette a villamos telepen

szükséges futódaru beszerzésére megtartott árlejtés eredményét, amely szerint a Ganz cég tette a legolcsóbb ajánlatot, 16200 korona költséggel.

Dr. *Adorján* Emil nem tartja szükségesnek a futódarut; ilyen a többi nagy gyáraknál sincs. Az ajánlat szerint még sok más pótköltség fog telmerülni s nem 16.000, de 20.000 kotonába kerül. Precíz ajánlatot kér, hogy teljesen elkészítve mibe fog kerülni a daru. Csak azért van erre szükség, hogy Ganznak szállítása legyen.

Dr. *Friedländer* Samu elfogadja a tanács javaslatát.

Miskolczy Barna felhívja Adorjánt, hogy magyarázza meg miként érti azt, hogy a darura csak azért van szükség, mert Ganzék szállithassanak.

Dr. *Adorján* Emil kifejti, miszerint szavait akként értette, hogy a tanács beugrik Ganzéknek; az azt mondja kell, akkor mindjárt megrendelik. Felületesség a tanács részéről, hogy nem mutatja ki az egész összeget. Mibe fog a daru kerülni. Ha szükség van rá, mint ahogy nincs, akkor mondják meg, mit kell megszavazni. Adják vissza a javaslatot a tanácsnak, hogy precíz összegben mutassa ki, hogy teljesen készen mennyi összeg fogja terhelni a várost.

Dr. *Radó* Ignác hozzájárul Adorján indítványához. A villamos telep ügye már egyszer megégette a kezünket, ezért bizalmatlan Ganzékkal, a Ganzék tanácsaival szemben. Tiszta bort adjanak s ne 16000 koronát kérjenek, mikor biztos, hogy többet fog kerülni. Már volt egyszer 400.000 koronás többletkiadás. A többi pályázatoknál is fölmerültek-e szintén pótköltségek. Ő is precíz összegben kéri a költséget kimutatni.

Bordé Ferencz: A tanács javaslatában benne van, hogy a Ganz-cég felszerelten, üzemképes állapotban 16,200 koronáért készíti el a futódarut. A szerelőnek kért lakásadásától elállott a Ganz-cég.

Dr. *Adorján* Emil kimutatja, hogy a tanács javaslatában az van, miszerint a Ganz-cég ajánlata alapján kössék meg a szerződést, de nincs benne, hogy visszavonja az előbbi kikötéseket.

Dr. *Halász* Lajos abszordumnak tartja, hogy ugyanaz a cég készíti a tervet, aki a szállítással megbizatik. Indokolt, hogy a multak tapasztalatai után, a Ganz-céggel precíz szerződést kössenek.

Balogh Döme azt kifogásolja, hogy a főjegyző a villamos ügynek az eladója. Elfogadja az Adorján indítványát.

Dr. *Hoványi* Géza kijelenti, hogy később a Ganz-cég minden külön feltételt visszavont.

Rimler Károly elnök biztosítja törvényhatóságot, hogy a futó daru 16,200 koronánál többet nem kerül. Így van feltéve a javaslat is.

Bordé Ferencz zokon veszi, hogy szemére vetették, miszerint a villamos ügyeket ő vezeti. Ünnepelesen kijelenti, ezen munkáktól szívesen megváltik s holnap az összes villamos iratokat leteszi a tanács kezeibe.

Aufrecht Mór a daru szükségét hangsúlyozza. Villamos telepnél a hibákat gyorsan kell kijavítani s azért a darut mellőzni nem lehet.

Dr. *Radó* Ignác méltatja Bordé érdemeit s nem fogadja el azon kijelentését, hogy a villamos ügyek vezetésétől vitszalép. Kéri, hogy tovább is vezesse az eddigi kedvvel a villamos telep dolgait.

Miskolczy Barna is elismeréssel van a főjegyző iránt s elítéli a gyanúsítást.

Balogh Döme kijelenti, hogy nem gyanúsít csak azt nem helyesli, hogy a főjegyző technikai dolgokkal foglalkozik.

A tanács javaslatát elfogadták, azzal, hogy a daru 16,200 koronánál többet nem kerül.

A villamostelep gépház, kazánház, gépészlakás és raktár építésére Incze és társa cég adott be a legelőnyösebb ajánlatot. Ennek elfogadását kéri a tanács.

Dr. *Friedländer* Samu indítványozza, hogy a munkálatokat házilag készíttessék el.

A tanács javaslatát elfogadta.

A nagyvárosi városi vasut r. társaságnak megadták az engedélyt, hogy a város czimerét használhassa.

A Moskovits Adolt és fia gyári cég rizshántoló gyárat állít fel s kérte, hogy a feldolgozásra behozandó rizsre 15 évi adótartamra köveztvámmentességet — engedélyezzen a város.

Többek hozzászólása után a kérelmet teljesítették.

A Hönig és Zucker által felállított kókuszszir-gyárnak a behozott nyers kókuszra tizenöt évre köveztvám- és városi adómentességet adtak.

Elfogadták a tanács előterjesztését a Külvároson és a Réten felállítandó községi iskolák telkének kijelölése tárgyában.

Az uszoda ügye.

A tanács javasolta, hogy özv. Feldmann Jakabnének egy évre engedélyt adjanak uszoda felállítására. Új terv szerint a régi helyén építi fel az uszodát, de a partot nem használhatja.

Hosszu vita kerekedett a tanács javaslatának előterjesztése után.

Dr. *Halász* Lajos, *Széles* Lajos ellene szölkak a javaslatnak.

Dr. *Friedländer* Samu, dr. *Hoványi* Géza, *Komlóssy* József viszont a tanács javaslatát pártolják. *Gábel* Jakab a szegényebb község érdekében azt kívánja, hogy az uszoda díjára nézve 10 krt állapítsanak meg, ruha nélkül.

Dr. *Hoványi* Gyula szerencsétlennek tartja a kijelölt helyet. Utasítsák a tanácsot, hogy megfelelőbb helyről gondoskodjék a jövőben. Esetleg medenczével létesítsen a város egy uszodát. Az olcsóbb fürdő létesítésének kérdését is tanulmányozza a tanács.

Köszeghy József ez idő szerint nem talál alkalmasabb helyet a Körözson, bár a mostani sem megfelelő. A Városligetben lehetne egy zárt uszodát építeni, mint Kolozsvárott, Temesvárott van. Ezzel a kérdéssel már foglalkozott is.

Dr. *Vucskics* Gyula tiltakozik az ellen, hogy a mostani helyen állandósítsák az uszodát; ez nem alkalmas hely. Az engedélyt most ne egy évre, hanem csak az évadra adják meg. Október 1-én lebontandó.

A gyűlés ez évadra az engedélyt Feldmannének megadta s utasította a tanácsot, hogy az állandó uszoda építését és a népfürdő kérdését tanulmányozza. Kísérlelje meg, hogy ez évben is a fürdés, ruha használat nélkül 10 krtban állapíttassék meg.

Beterjesztette a tanács a főkapitány által kidolgozott piaci szabályrendelet-tervezetet.

Dr. *Tóth* Ferencz indítványozta, hogy a szabályzatban megszavazott piacok közzé a v.-velencei templomtéri már 30 év óta engedélyezett piacot is vegyék be. A városrészek szükségére van erre az élelmiszer piacra.

Gerő Armin ellenzi, mert v.-velenczén nincsennek meg a piac előteltételei. Egy pár kofa ezután is árulhat ott, anélkül, hogy nyílt piacnak mondják ki.

Gábel Jakab és *Löwenstein* Zsigmond pártolják Tóth Ferencz indítványát.

A közgyűlés a szabályrendeletet Tóth Ferencz módosításával elfogadta.

Éppen így elfogadták a 15 éven aluli gyermekeknek a nyilvános mulató helyekről távöltartása tárgyában készített szabályrendeletet.

A nagyvárosi Kossuth-szoborra eddig Nagyvárad városa évi 1000 koronát vett fel a költségvetésbe.

Dr. *Adorján* Emil irásban beadott indítványára a tanács javasolta, miszerint határozzák el, hogy 1906-tól kezdve évenként a város pénzügyi helyzetéhez képest 1000 koronánál magasabb összeget vegyenek fel.

A tanács javaslatát elfogadták.

Ezután a tárgysorozatba felvett köztérvételi ügyeket, szerződéseket fogadták el s este 7 óra felé a két napos közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **A győri székeskáptalan új nagyprépostja.** A győri székeskáptalanban a nagyprépost elhunytá folytán beállott fokozatos előléptetéseket s az így megüresedett utolsó kanonoki stallum betöltését a hivatalos lap legújabb száma közli. Ő felsége a megüresedett iskolás kanonoki stallumot dr. *Bedy Vincze* püspöki irodaigazgatónak adományozta. A székeskáptalan nagyprépostja dr. *Mohl Antal* szerbiai választott püspök lett.

Kikből áll a tanács? A »Tiszántúl« tegnap száma, amikor a városi közgyűlésből Hevesmegye átiratának vitájáról tudósít, szóról-szóra ezt mondja:

»A tanács tagjai ugyanis beugratták az ellenzék egy javaslat elfogadásával és a mikor ezek szépen leszavaztak, a tanács tagjai, egy pár kivételével a tanácsi javaslat ellen szavaztak.«

Ez a tudósítás ilyen értelemben téves, mert az 1886: évi XXI. t.-cz. 76. §-a szóról-szóra így állítja össze a tanácsot:

»A városi tanács áll: a polgármesterből, rendőrkapitányból, tanácsnokokból, főjegyzőből és főügyészből.«

A tanács tehát nem az összes városi tisztviselők egyeteme vagy azok szavazóképes csoportja, hanem itt Nagyváradon hét tisztviselő.

Ezek közül — mint a tanács tagjai — a tegnapi közgyűlésen nem volt jelen a pénzügyi tanácsnok, meg a főkapitány, nem szavazott az elnöklő polgármester, a tanács mint állandó választmány feliratára szavazott két tanácsnok és a főügyész, ellene szavazott a főjegyző.

Az itt előadottakból kitűnik, hogy a tanács jelen tagjainak többsége az általa javasolt felirat elfogadására szavazott, a többi a napirend elfogadására szavazott tisztviselőnek a tanácsban szavazati joga nincsen.

Ez okból a tanács tagjait a tudósító vádja nem érintheti, minthogy a tanács tagjainak többsége következetesen rászavazott a felíratra, a főjegyzőből állott kisebbsége szavazott egyedül ellene.

Dús László,
főügyész.

Készségesen adunk helyet ennek a felvilágosító közleménynek; de városi referensünk igazolására hozzáfűzzük azt a nyilatkozatot, hogy mi nem ilyen szűkebb értelemben használtuk e szót, hanem értettük alatta mindazon városi tisztviselőket, akiknek a közgyűlésen szavazatuk van, ilyen pedig van 22. Ezekről feltételezzük s más ügyekben következetesen tapasztaljuk is, hogy a tanács javaslatát támogatják, — most pedig megdönteni segítettek azt. Sőt megtörtént az a hallatlan dolog is, hogy aki fogalmazta a tanács javaslatát, az is ellene szavazott.

* **A Fő-utca fájának sorsa.** Ismeretes már, hogy a város a Fő utca burkolása következtében a fák részleges kiirtását tervezi s albizottságra bízta a terv részletes megállapítását. A kiküldött albizottság: Kőszeghy József főmérnök, Beczkay Lajos, Bozóky Béla, Guttmann József és Mezey Mihály már meg is állapodtak ez ügyben és a jelentést illetőleg a helyszíni szemle és tárgyalás jegyzőkönyvét be is terjesztette a főmérnök a tanácshoz. A bizottság megállapította, hogy a Sal Ferencz utca és a Páris-patak hidja közötti utszakason

a pénzügyi palota oldalán álló fasor, mivel a leendő járdavonalat többszörösen szögben metszi, a templom felőli oldalon pedig, bár a fasor és a járda párhuzamosan haladnak, de mivel a járda egy méterrel szélesebb lesz, a fák pedig javarészből egészségtelenek, a fasor itt is eltávolítandó. A Páris-patak és a Lukács György-utca közötti szakaszon a patak felőli oldalon, hol jelenleg nincs fa, a bizottság elhatározta, hogy e helyen két soros, t. i. a járda külső és belső oldalán futó fásítás létesítendő, amely befásítandó területet majd kellőleg feltöltik, rendezik és beültetik. A kórház előtti park kerítése a leendő járda széléig kitolendő és javasolják a köztérnek parkirozás végett a vármegyének kiadását. A kórház és állomás közti oldalon az összes fák eltávolítandók és helyettük ritkább ültetésű és kisebb lombozatú fák ültetendők. A Markovits-ház és a Muzeum-utca között valamint folytatódóan a fák eltávolítandók. A Lukács György-utca és Ujsor közti jegenye és vadgesztenye fák és a házak előtti hársfa megmaradnak. A Lukács György-utca és az ujsori bejáró ut között fennálló hársfasor fenntartását javasolja a bizottság, olyképen, hogy a fák nyolc méter távolságra ültetendők veszárcsával védett járda hézagba és hogy a fa ne juhar legyen. Megjegyzendő még, hogy a bizottság kívánatosnak tartja, hogy a Muzeum-park előtti kőfal átlátszó kerítéssel fölcseréltesék és hogy a Lukács György-utca és az Ujsor között a régi árok helyén k-letkezett ferde terület csinosan begyepesítesse, és helyenkint alacsony bokrokkal beültetessék.

* **A tüntető oláh jogászok ügye a kihágási bíróság előtt.** *Rákosi Viktor* »Elnémult harangok« című nagyszerű színművének Nagyváradon tartott második előadásán az oláh jogászság egy része tudvalevőleg fűtyszóval tüntetett a darab hazafias tendenciája ellen. Az akkoriban nagy port vert tüntetési ügy a rendőrségi kihágási bíróság elé került, mely tegnap vette tárgyalás alá az ügyet. A vádlott- és tanú kihallgatásokat *Szöke András* rendőralkapitány vezette, ki, mivel több vádlott tartózkodási helye nem volt kipuhatolható a tárgyalás folytatását elhalasztotta. A legközelebbi tárgyalásra elővezetés terhe alatt idézik meg az elmaradt oláh jogász vádlottakat.

* **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a bikácsi anyakönyvi kerületben *Falu Kornél* segédjegyzőt, a sarkadkeresztúri anyakönyvi kerületbe pedig *Glausius Ferencz* sarkadkeresztúri lakost anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és előbbi a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **S. Blaha Lujza elutazása.** A kiváló nagy művésznő, báró Splényiné *Blaha Lujza*, a Nemzeti színház kinevezett örökös tagja, ki négy estén át vendégszerepelt Szigligeti-színházunkban s tegnap este bucsuzott el, ma szombaton délelőtt utazik el Nagyváradra.

* **Engedélykérés fővárosi lap utcai elárúsítására.** Dr. *Vássonvi Vilmos* orsz. képviselő s lapszerkesztő kérvénnyel fordult Nagyvárad város polgármesteri hivatalához, hogy engedtesse meg a fővárosban megjelenő *Polgár* című politikai napilapjának Nagyváradon utcai elárúsítását. Kérvényében utal *Vássonvi* a belügyminiszter ez irányban kiadott rendeletére.

* **Kéménytűz.** Tegnap délután fél három óra tájban telefonon arról értesítették a központi tűzoltóságot, hogy a huszárkaszárnyaiban tűz van. A tűzoltók két szerkocsival kivonultak a kaszárnához, hol aztán megtudták, hogy a gyeptester házában ütött ki kéménytűz. A tűzoltóság rögtön a helyszínre hajtott, de már akkorra tennivalójuk nem akadt, mert a házbeliék eloltották a kéménytűzet.

* **Ujabb felfedezések a révi Zichy-cseppkőbarlangban.** Említettük volt, hogy az E. K. E. a révi Zichy-cseppkőbarlangban szorgosan folytatja a kutatásokat. A barlang eddig ismert és járhatóvá tett csodás pazarul díszített részei, egy nagy mélységnél a melyet »Pokol«-nak kereszteltek, végződtek. A »Pokol« vize egy, szédítő magas falaktól alkotott sziklafolyosóban hőmpölyög odább. A bátor kutató E. K. E. tagok többször megkísérelték az előrehatolást, azonban sohasem tudtak 25—30 méternél előbbre jutni. Most végre sikerült. Folyó hó 9-én *Handl Károly* E. K. E. barlang gondnok és *Márton* a derék barlang vezetője hat munkással egy 9 méteres cseppkőoszlop fölé hágva egy szép csarnokot találtak és onnan 12 méteres mélységbe leereszkedtek egy nagy és magas terembe jutottak, a honnan a barlang vize mellett még 350 méterrel hatoltak előre és csak azért kellett visszatérniök, mert világító szerük fogyófélben volt. A barlanghoz fűzött nagy remények mindinkább kezdenek valóra válni és úgy látszik, hogy sikerülni fog a tizfalusi cseppkőbarlang és a Zichy-cseppkőbarlang között az összekötést megtalálni. Elismerés illeti az Erdélyi Kárpát-Egyesületet és dicsőség övezi körül bátor kutatóit, hogy hazánkat egy természeti csoda felfedezésével és feltárással gazdagabbá tették.

* **Temetés.** *Molnár Géza* táblalabiró korán elhervadt leánykájának *Pajor Gabriellának* temetése tegnap délelőtt ment végbe a Vizvezeték-utcai gyászházban nagy részvét mellett. A temetési szertartást *Dencs János* cz. kanonok végezte. Beszentelés után a szebbnél-szebb koszorúkkal borított díszes kis érczkoporsót felvették a négyes fogatú üveges gyászokocsira és megindult az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunyt leányka földi porait. A temetésen ott voltak a királyi tábla bírái, tisztikara, a kir. törvényszék bírái, az elhunyt tskolatársnői és a rokonok, jóbarátok, ösmerősök nagy számmal. A letört bimbó koporsóját borító koszorúk tömege közt voltak a bánatos nagyszülők, szülők, barátok s osztálytársnők részvét virágai. — A díszes temetést *Veiszlovits A.* és *Fia*, első nagyváradai temetési vállalata rendezte.

* **Másfél-százévezres sikkasztás.** Óriási sikkasztás nyomára jöttek rá Karczagon a város kezelésében levő téglagyárban. 160.000 korona hiányt fedeztek fel. A sikkasztást öt év óta folytatják. A bűnvádi följelentést megtették szentesi *Tóth Kálmán* polgármester *Vad Sándor* közbirtokossági pénztáros ellen. Az utóbbi hír szerint már le is tartóztatták. Az ügyet *Hajdu Béla* vizsgálóbíró vezeti. A sikkasztás híre óriási szenzációt keltett a városban.

* **A kereskedelmi alkalmazottak ünnepélye.** A nagyváradai kereskedelmi alkalmazottak szakegylete folyó hó 21-én, délután fél 4 órakor a »Fekete Sas« nagytermében ünnepélyt rendeznek, melyre *Gárdos Mariska* és *Wolfner Pál* dr. Budapestről lejönnek felolvasást tartani. Az ünnepélyre 2 korona a belépti jegy ára.

* **Ember György halála.** A nagyváradai róm. kath. tantestület halottja, *Ember György*, már pihen negyvenesztendei szakadatlan munkásság után ravatalán. Halálának híre mindenfelé, minden körben és társaságban részvétet keltett. Szülők, régi s újabb tanítványok, pályatársak, tisztelők meghatva vették a szomorú gyász hírt. *Ember Györgynek* a körözs-utcai róm. kath. elemi fiúiskola épületében levő lakásán felállított ravatalát tegnap egész nap igen sokan látogatták, bucsut venni az elhunytól. A mélyen sujtott özvegnél és csa-

ládjánál a társadalom előkelőségei közül sokan fejezték ki részvétüket. A ravatalt sok szép koszoru borítja. A temetés ma, szombaton reggel háromnegyed 9 órakor kezdődik beszenteléssel, a háznál, utána requiem lesz a Szent László-templomban. A szomorú szertartást *Dencs János* cz. kanonok olasz-i esperes plébános kerületi tanfelügyelő végzi segédlettel. A temetésen résztvesznek a tantestületek, a tanítóképző intézet, a kath. kör, a nagyváradvidéki róm. kath. tanítótestület stb.

*** Védekezés a tejhamisítók ellen.** A földmivelésügyi miniszter az ország valamennyi főispánjának egy rendeletet küldött a tej és tejtermékei közforgalmának ellenőrzése ügyébeni rendeletben a miniszter kijelenti, hogy miután az elsőfoku közigazgatási hatóságok, a melyeknek feladata a tejsz az ezekből készült termékeknek az ellenőrzése, nem bírhatnak oly gyakorlattal és tájékozottsággal a visszaélések és hamisítások felismerésénél: ezentúl az országos tejjgazdasági felügyelőség közegeit is megbizta az ellenőrzéssel. A tejjgazdasági felügyelőség közegei esetéről-esetre ki fognak szállani egyes helyiségekbe, hogy meggyőződést szerezzenek vajjon a mezőgazdasági termények és termékek hamisításáról szóló rendelet helyesen és szigorúan vitetik-e keresztül. A miniszter kéri még a hatóságokat, hogy az ellenőrzési közegeket a kellőleg segítsék. A rendelet tegnap érkezett meg Biharmegye és Nagyvárad főispánjához.

x Katonazene! Vasárnap este a *Lloyd kávéház* előtti kellemes »Kioszkban« a 37-ik gyalogezred teljes zenekara nagy hangversenyt tart, teljesen új műsorral, vasárnap játsza először a katonazene a *János vitéz* mesés zenéjű operettet, melynek meghallgatására felhívom a n. é. közönség szíves figyelmét. Kitűnő fagyalt, jégbehűtött italok, hideg buffet, mérsékelt árak mellett állnak m. t. vendégeim rendelkezésére. Ma este cigányzene. Szíves pártfogást kér mély tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Sok pénz takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

IRODALOM.

Az Örökimádás című katolikus folyóirat április (4) száma szokott gazdag tartalommal jelent meg, melyből különösen kiemelendők a következő cikkek:

Élővíz kutforrása. — Nemzetközi eucharisztikus kongresszus Rómában. — Első misemkor. — Az ő sirja dicsőséges lesz. — Husvétii szentáldozás Patagóniában. — A beteg szociálista. — Az Eucherisztia zenéje. — Szentségtörés. — Ágnes, vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Oltáregyesületi ügyek. — Erzsébet örökimádási templom. — Elmélkedés a legfőbb és legfőbb Oltáriszentségről. — Az oltáregyesület elhunyt tagjai. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Rákos-utca 5.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: A boszorkány.
Vasárnap: d. u. A cigány báró, este: A boszorkány.

A boszorkány. Ma este lesz a Szigligeti színházban Sardou Viktor katolikus elneves drámájának a bemutató előadása. A darab főszerepét Angyal Ilka játsza, míg kivüle részt vesznek az előadásban E. Kovács M., Szilágyiné, Komáromy, T. Pogány, Verő Janka, Simon Mariska, Tóth Elek, Palásthy, Székely, Tihanyi, Peterdy, Bognár, Bérczi, Rédei, Hajnal, Krasznai. Vasárnap megismétlik az ujdonságot.

Vasárnap délután 3 órakor félhelyárakkal a »Czigánybáró« Strausz operettje kerül színre.

Szamosi Elza Nagyváradon. A budapesti magyar királyi opera nagy tehetségű művésznőjét, a Szigligeti színház igazgatója két estére lehozza vendégszerepelni Nagyváradra. A művésznő a jövő hét első napjaiban, két legjobb operett szerepét játsza el a Szigligeti színházban és pedig »János vitéz«-ben egy este *Iluskát* és a *király leányt*, továbbá az »Aranyvirág«-ban az *angol leányt*.

EGYESÜLETEK.

Az orvosegylet közgyűlése. A Biharmegyei orvos-gyógyszerész és természettudományi-egylet e hó 15-én hétfőn délután 4 órakor tartja meg Nagyvárad város székházának nagy bizottsági termében évi közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó beszéd, elmondja dr. *Konrád Márk*. 2. Titkári jelentés, írta dr. *Edelmann* Menyhért. 3. Jelentés a pénztár állapotáról. 4. A könyvtáros jelentése. 5. A tisztviselők és a választmány megválasztása. 6. Emlékbeszéd dr. *Kornstein* Lajos felett, tartja dr. *Berkovits* Miklós.

TÁVIRATOK.

Tisza Bécsben.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) *Tisza* István gróf miniszterelnök ma este Bécsbe utazott.

Elégedetlenség az ellenzéken.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) Az ellenzék egy része elégedetlen a vezérbizottság azon határozata miatt, hogy a feliratot *Tisza* István gróf miniszterelnök útján juttassák a királyhoz. A koalíció kimondotta, hogy a lemondott törvénysértő kormány közjogi funkciókra nem képes s így feliratot sem lehet a mostani kabinet útján a felséghez felterjeszteni.

A koalíció vezére ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedik, hogy az eddigi formákhoz ragaszkodni kell s a lemondott kormány útján juttassák a feliratot a királyhoz.

A hevesi átirat.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) Balassagyarmaton ma a törvényhatósági bizottság a hevesi átirat tárgyalásánál kimondotta, hogy önálló feliratot intéznek a képviselőházhoz, kérve az országgyűlést, hogy írjon fel a Felsőnek, hogy az új kabinetet minél előbb nevezze ki, még pedig a többségben levő ellenzéki pártok koalíciójának tagjaiból.

Uj homo regius.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.) Megbízható forrásból vett értesülés szerint öfelsége csakugyan *Burián* pénzügyminisztert fogja kinevezni homo regiusnak.

Tisza a jövő héten Bécsbe fog utazni, hogy átadja a felségnek a képviselőház

feliratait s utána *Burián* fog kihallgatásra menni, kit azzal fog megbizni, hogy tárgyaljon a politikai pártokkal, ezek között első sorban a koalícióval, hogy a válság mielőbb megoldható legyen.

A »Zeit« értesülése szerint *Burián* csak »homo regius«-nak van kiszemelve, miniszterelnöknek nem.

Ha *Burián* nem vállalkozik a nemzet és a korona közti közvetítésre, akkor *Szögyény-Marich* László lesz a »homo regius«.

A czár élete veszélyben.

Pétervár, május 12. (Saját tud. táv.)

A czár legalább hetenkint kétszer Carskoje-Seloból Pétervárra akar utazni. Környezete ellenzi. A rendőrség főnöke kijelentette, hogy nem vállalhat felelősséget a czár életéért. Az özvegy czárné szintén Gaesinéba utazik.

Francziaország és a semlegesség.

Páris, május 12. (Saját tud. táv.)

A franczia kormány okmányokkal akarja bizonyítani, hogy semlegességét korrekt módon övta. Kék könyvet fog a parlament elé terjeszteni, amelyben a Motono japán követ és Delcassé külügyminiszter tárgyalása s az indoknai kormányzó közt volt levélváltásra vonatkozik. Ezekből kitűnik, hogy a kormányzó utasítást kapott, hogy semmi körülmények közt ne tölje a semlegesség megsértését.

London, május 12. (Saját tud. táv.)

A japán ujságok azt hiszik, hogy ha Francziaország még egyszer támogatja Roszdesztvenszkyt, felvetik a Casus foederis és Angliát felszólítják, hogy védjék meg az ő szövetségüket.

A háboru.

London, május 12. (Saját tud. táv.)

A mandzsuoországi harctéren nagy csatát várnak. Az oroszok a balszárnyon levő csapatokat lassankint koncentrálják.

London, május 12. (Saját tud. táv.)

A Daily Telegraphnak jelentik: A mukdeni csata után megindult a béketárgyalás, de akkor oly hírek jöttek, hogy a balti flotta a legjobb karban van s Péterváron új remény támadt, hogy Roszdesztvenszky megfogja változtatni a háboru állását. Ez volt az oka, hogy a béketárgyalások hirtelen megváltoztak.

Pétervár, május 12. (Saját tud. táv.)

Az új admiralitáson ma kezdtek építeni a Giljak nevű oceáni ágyunaszádot és ugyancsak ma volt a Kivinecz nevű oceáni ágyunaszád és az Anorej Pervozvani vízrebocsátása.

A japán vezérhajó zátonyra jutott.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.)

Togo admirális vezérhajója zátonyra jutott, ami a japánoknak biztos vereségét jelenti.

Az összeférhetetlenségi zsüri.

Budapest, május 12. (Saját tud. táv.)

A képviselőház holnap fogja megválasztani az összeférhetlenségi zsürit, mely 80 tagból fog állni.

A mentelmi bizottság megválasztására is holnap kerül a sor.

Elgázolt pályafelvigyázó.

Budapest, május 12. (Saját tud. távirata.) *Végh* István somogy-szobori pályafelvigyázó Somogy-Szob és Csurgó állomások között kerékpáron ment a pályatestet megtekinteni. Már közel járt a csurgói állomáshoz, midőn észrevette, hogy a gyorsvonat teljes sebességgel jön vele szembe. Az idő rövidsége és az ijedség miatt, már nem bírta a szerencsétlen kerékpárját megállítani és a gyorsvonat keresztül ment rajta, mely testét darabokra szaggatta. Ozvegye és több árvája gyászolja

Nyakszirtmerevedés.

Nyitráról írják: Csápor községben (nyitrai járás) dr. Berényi nyitrai orvos, tegnap egy két éves parasztleánynak nyakszirtmerevedést állapított meg, ki halálán van. A járási orvos rögtön megtette a kellő óvintézkedéseket

A svéd-norvég konfliktus.

Krisztiánia, május 12. A stortingtól a konzuli kérdés megvitatására kiküldött külön bizottság egyhangú javaslatot terjesztett elő a külön norvég konzulátusi ügyre vonatkozó törvényt illetőleg, melynek vezetését a norvég külügyminiszteriumra bízták. A törvény a nemzetközileg elismert elvek szerint állapítja meg a konzuli ügy alapjait és szervezetét és 1906. április 1 én kellene, hogy életbelépjen. A külön bizottságnak evvel benyújtott javaslata szerint Svédország kormányát értesíteni kell a közösség megszűnéséről és a storting elé költségvetést kell terjeszteni, valamint a külön norvég konzulátusi ügy tervezetét.

Az orosz forradalom.

Nisni-Novgorod, május 12. Gresner csendőralezredest. ki éjjel körül tért haza a színházból, lakásának kapuja előtt revolverrel agyonlőtték. A ház őrzőjét súlyosan megsebesítették. A gyilkost letartóztatták. Nikiforov nevű nemes embernek mondja magát.

Sosucsin, május 12. (Lonsza kormányzó-ság.) Tegnap éjjel fegyveres ember merényletet követett el a 4. doni kozákezed puskapostára ellen látszólag ama szándékkal, hogy azt légberöpítsék. A tetteseknek erőlyes üldözötésük daczára is sikerült elmenekülniök.

Egy vasuti szerencsétlenség áldozatai.

Harrisburg, május 12. A Pennsylvánia-vasut jelentett balesetekor újabb megállapítás szerint körülbelül husz ember halt meg és 70 megsebesült.

Robbanás egy hajón.

London, május 12. A Royal Oak nevű sorhajon Chatchamban tegnap este robbanás volt, amely egy embert megölt és hetet, súlyosan megsebesített.

Ostromállapot Eszéken.

Eszék, május 12. Az éjjel csöndesen telt el. A helyzet változatlan. A tegnap esti cirkuszi előadás csendőri fedezet alatt folyt le és a tüntetéstől való félelem miatt csak alig száz ember volt jelen. Este az asztalos, lakatos és építőmesterek tanácskoztak. Az éjjel és ma reggel számos szocialistát tartóztattak le. Hir szerint a vidékről katonaságot kértek és egy század már utnak is indult. A gyufagyárból tegnap délután sok munkás elmaradt, kik reggel megjelentek a munkánál.

Eszék, május 12. A Societé d' Importation de Chene nagy fűrészmu Eszék melletti

normancii telepén ma reggel sztrájk ütött ki. Az üzem körülbelül 1000 munkást foglalkoztat. Katonaságot kértek, de miután Eszéken is zavaros még a helyzet, csak egy fél századot küldtek ki.

Tornadó.

Guthrie, május 12. A tornado Snyder városában 125 embert megölt és 150-et megsebesített. Az 1000 lakosu város elpusztult. A kár nagy, A san-franciscoi fővonal megszakadt. Ugyanebben az időben Oustee város vidékén, Snydertól néhány mértföldnyire délre, 30 ember életét veszítette.

Nagy vérengzés.

Sitomir, május 12. Ma itt a boltokat ismét megnyitották. A zavargások alkalmából 15 zsidót és három keresztényt öltek meg, 81 zsidót és 8 keresztényt megsebesítettek. 7-én Fujarov nevű papot, amint egy vendéglőből kilépett revolverrel agyonlőtték. A gyilkost elfogták.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

52

Angol regény.

— Kiét? — No, ez tetszik nekem. — Természetesen, hogy nem a Douglasét. — Penelop, nézz ide, mit küldött neked, — mondá Algy, a virágot hugának adva. — Ez volt a legszebb, a mit a jó fiu kaphatott. Ma reggel ezekért a virágokért a pacsirtákkal kelt fel. Penelop, az a fiu végtelenül szeret téged. Azt mondta, adjam át neked ezt a bokrétát az ő szerelmével: és azt mondta: „Azért választottam tiszta fehér virágokat, mert oly szépek és mocsoktalannak mint ő maga.“ Nos, mi a baj? — kérdé Algy hirtelen, a mint testvére tekint, kinek reszkettek kezében a virágok, fejét lehajtotta és könyei sűrűen hullottak a tiszta fehér virágkelyhekre.

— Penelop, édesem, mi bajod? — ismételte Algy.

— Ő bizonyára nem mondta volna azt, ha mindent tudna! zokogta Penelop izgatottan. S hirtelen elfutott, míg a faképnél hagyott Algy csodálkozva s megbotránkozással nézett utána.

— Mi történt itt? — Érti a csuda! — mondá. Penelop nem ilyen féle leány szokott lenni.

Hogy milyen féle leányt értett, azzal maga sem volt egészen tisztában; tehát a szobájába ment szivarozni, hogy e váratlan dologról füstölés közben gondolkozzék.

Miért fakadt Penelop sirva? Azért, mert Douglas neki virágokat és gyöngéd izenetet küldött. És aztán miért mondta, hogy nem izente és küldte volna azt, ha mindent tudott volna: ezt Algy teljességgel nem tudta meg érteni, tehát abbahagyta a kérdés eldöntését s az istállóba és a kutya-ólakba ment, mely sokkal inkább neki való foglalatosság volt, mint a felett törni a fejét, hogy mi az oka a Penelop izgatottságának és könyeinek.

Ebéd alatt Penelop kissé halvány volt és nagyon szerencsétlennék látszott, e mellett az Algyval való társalgást lehetőleg kerülte s legkevésbé sem törődött vele, hogy Algy, utoljára megunva a dolgot, egyre az atyjával beszélgetett.

— Drága kis lányom, ne szomorkodj annyira — szólt Chartres ur szeliden, a mint a leánya jó éjt kívánva megölelte. — Ne félj, mindig közelebb jön ez a nap, midőn mindig előted lesz ő. Ma egész este, még csak jóízűt sem mosolyogtál. Én pedig, nem akarom gyermekemet boldogtalannak látni.

— Papa, én nem vagyok boldogtalan, —

erősítgeté Penelop, össze-vissza csókolva atyját s karját a nyaka körül fonva.

— Erezte, hogy meg csókolja azt az áldott apát, s az önvád súlyától nyomva, mindenféle kedveskedéssel igyekezett e büneért vezekelni.

— Nagyon jól van, édesem — mondá az atya. — Ugy-e nem adod egészen magad a busulásnak utána? — mert ha nem lehet máskép...

— Nem, papa — vágott szavába Penelop — arczát a szégyen miatt elfordítva.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Értéktőzsde.****Budapest,** máj. 12.

Osztákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.**Budapest,** máj. 12.

Buza máj.-ra	— — —	18.26
Buza okt. — — —	— — —	16.24
Rozs okt.-re	— — —	13.72
Tengeri májusra 1905.	— — —	15.20
Zab ápr. ra	— — —	14.88
Repeze máj.-ra	— — —	23.90

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 máj. 12-én.

Magyar aranyjádék 4%	— — —	118.15
Magyar koronajádék 4%	— — —	98.15
Magyar koronajádék 3 1/2%	— — —	89.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	98.25
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	1.69
Oszták járadék papirban	— — —	100.25
Oszták járadék ezüstben	— — —	100.60
Oszták járadék aranyban	— — —	1.20
Oszták korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	159.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — —	777.75
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	666.75
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	667.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német Birodalmi márka	— — —	117.85
London vista	— — —	239.97
Páris vista	— — —	95.45
márkás 20 arany	— — —	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Egy szép nagy tágas sarok üzlethelyiség élénk forgalmu helyen **1905 november 1-től,** egy udvari magtár **1905 aug. 1-től kiadó.** Ertekezhetni a polgári takarékpénztárnál (Kossuth-utca.)

Nagymagtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a **KALAPGYARBAN** Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és wiszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Üzlet-áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy évek óta fennálló pék fióközletünket a Guttman házból, az »Orsolya« szüzek zárdá épületébe helyeztem át, a hol is naponta 3 szor friss süteményt, kenyeret, a nagyérdemű közönségnek a legnagyobb meglepedésére szolgálok, ugyszintén bevezettem naponta friss jégbehűtött tejet, vaját, aludt tejet, és minden e szak-maba vágó élelmiszert a legjutányosabb árakban szolgálok.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri.

Kurcz Ignác,
sütőmester.

Házvezetőnőnek

ajánlkozok papi házhoz, házvezetésben teljesen jártas közép korú kath. urinó.

Czim a kiadóhivatalban.

Okmányszerző és informáló iroda.

Házassági, adásvételi és katonai ügyvivőség.

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér 5. sz. I. emelet.

Telefon: 447.

Tulajdonos: **Sándor Ábrahám.**

Telefon: 447.

Házassági ügyekben megszerez mindennemű okmányokat, keresztül visz miniszteri felmentéseket, dispencziókat és kivételes nősülési engedélyeket.

Katonai ügyekben kieszközöl mindennemű kedvezményeket (reclamatio, c. é. önkéntesség, tartós szabadságolás, fegyvergyakorlat alóli felmentés stb), ha ezekre a törvényes jogczim fennáll. Eljár telekkönyvi és árvaszéki ügyekben. Elvállalja a nagykorúsítási, örökbefogadási, honosítási, névmagyarosítási, utlevél és mindennemű adóügyek lebonyolítását.

40 koronán aluli követelések incassálását elvállalja. Hiteles és pontos információt ad bárki személyi és vagyoni viszonyairól. Elvállal mindennemű magán megbízásokat.

Mindennemű okmányokat megszerez és másolatokat végez elvállalja az üzleti reclam és körlevelek megczimzését és postai expedálását.

Mindennemű kérvényeket peren kívüli ügyekben — megír és engedélyek (ipari italmérsi stb.) megszerzésében eljár.

Adásvételeket lelkiismeretesen közvetít. A vállalat hatósági engedély mellett működik és állandó jogtanácsossal rendelkezik.

Az árak jutányosak. Cél a pontos, gyors és lelkiismeretes működés, az ügyek sürgős és sikeres lebonyolításáért szavatosság vállaltatik.

A vállalat tulajdonosa, mint volt állami anyakönyvvezető, jegyző majd ügyvédsegéd, hosszú éveken át szerzett sokoldalú tapasztalatait a reá bizott ügyek pontos keresztülvitelében előnyösen érvényesíti.

1167

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpaddás nélküli műfogakat készit kezeség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

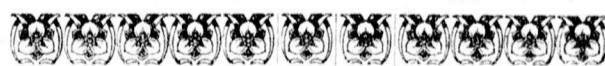
975. fogtechnikus,

Nagyvárad Áldás-utca 8. sz.

Biharmegyei Takarékpénztár**Zálogháza**

Kossuth-utca

Kölcsönt ad: érték papirokra, ékszerekre, ipari cikkekre és ingóságokra a legolcsóbb kamatláb mellett, a fürdő-évad beálltával elfogad mindenféle értékeket jutányos örzésidij mellett.

„Nagyváradai Hitebank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyujt,**

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Köfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy **teljesen újonnan átalakított és jól gondozott**, minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legujabb zenélő **automata zongorát** állítottam fel.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim**, jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy **nyári kerthelyiséget**.

7-én vasárnap egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitom.**

Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánl ni újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZALLÓHELY** is jutányos ár mellett szives rendelkezésére áll.

Megnyitó ünnepély.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemü közönséggel, hogy a

Szent László (Püspök)-gyógyfürdőt

vasárnap, 1905. május 14-én (kedvezőtlen idő esetén is)

ünnepélyesen megnyitom.

Az ünnepélyen a cs. és kir. 37-ik ezredzenekara és a hódmező-
vásárhelyi Szutor Béla cigány bandája játszik.

Gyönyörű sétányok, nagy öserdő, szép terraszok és éttermek, kitünő gyógyhatásu
természetes meleg-fürdők, lawn-tennis, tekepálya, Cursalon zongorákkal és biliárdal
a tisztelt közönség rendelkezésére állanak.

_____ A megnyitás táncmulatsággal lesz egybekötve _____
Kitünő italokról, jó ételekről, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról a nagy-
érdemü közönséget biztosítom.

Mély tisztelettel

Kernáts János,

fürdőbérő.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól,
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunbique“ féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr Zieluski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

**Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszige-
telési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.**

C s a t o r n á k a t saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhat-
lan betoncsöveivel eszköz. — — — — —

Raktárt tart: Első rendü Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

**Saját gyártmányu diszes czementlapok és
m ü k ö v e k b ől.**